

סוכה פרק ב משנה ו

מספר הסעודות בסוכה והאפשרות להשלים סעודה

רבי אליעזר אומר: ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה, אחת ביום ואחת בלילה.
וחכמים אומרים: אין לדבר קצבה.
חוץ מלילי יום טוב ראשון של החג בלבד.

ועוד אמר רבי אליעזר: מי שלא אכל לילי יום טוב הראשון, ישלים בלילי יום טוב האחרון.
וחכמים אומרים: אין לדבר תשלומין.
על זה נאמר: "מעות לא יוכל לתקן, וחסרון לא יוכל להמנות"
[קהלת א, טו].

אין לדבר קצבה - אין חובה לאכול מספר סעודות קבוע
לילי יום טוב ראשון - הלילה של היום הראשון בחג הסוכות
לילי יום טוב האחרון - הלילה של שמיני עצרת
ישלים - יתקן את החסר
אין לדבר תשלומין - אין אפשרות להשלים
את הסעודה

מעוות - מעוקם, שצריך תיקון
חסרון - דבר שחסר
להמנות - להשלים

מילים ומושגים שנכיר
 לאחר לימוד המשנה:
 תשלומין, "מעוות לא יוכל
 לתקון".

לאחר לימוד המשנה נדע לענות על השאלות הבאות:

1. כמה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה בחג סוכות?
2. האם אדם שלא אכל את הסעודות שהוא חייב לאכול בסוכה, יוכל להשלים אותן?

משימה 1

טעם	דין	מקרה	אומר	כותרת
	חייב אדם לאכול _____ סעודות, אחת ביום ואחת ב_____	כמה _____	רבי אליעזר אומר _____	מספר הסעודות שחייבים לאכול בסוכה
אין לדבר קצבה	חוץ _____ בלבד.	חייב אדם לאכול בסוכה?	1. _____ אומרים _____	
	ישלים בליל יום טוב _____	מי שלא אכל _____	ועוד אמר רבי _____	כיצד ינהג מי שלא אכל בסוכה בלילה הראשון?
על זה נאמר: _____	אין לדבר _____		וחכמים אומרים _____	

- א. העתיקו למחברותיכם את הטבלה או הורידו אותה מהאתר והשלימו את הכאמד"ט.
 ב. במשנה יש שתי מחלוקות.
 מחלוקת ראשונה קשורה למקרה:
 מחלוקת שנייה קשורה למקרה:

יסודות התושבע"פ

רבי אליעזר בן הורקנוס

חי בתקופת התנאים בזמן חורבן בית המקדש השני. היה מתלמידיו המפורסמים של רבן יוחנן בן זכאי, שקרא לו "בור סוד שאינו מאבד טיפה", כלומר בעל זיכרון מעולה. רבן יוחנן בן זכאי גם אמר עליו: "אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזניים, ואליעזר בן הורקנוס בכף שנייה - מכריע את כולם".

משימה 2

עיינו בציר הזמן וכתבו במחברותיכם: מדוע חשוב שתנא שמעביר את מסורת התורה יהיה בעל זיכרון מעולה?

הבנה ופרשנות

מחלוקת ראשונה - מספר הסעודות שיש לאכול בסוכה

כ"ב בתשרי יום טוב אחרון (שמיני עצרת)	כ"א בתשרי חול המועד	כ' בתשרי חול המועד	י"ט בתשרי חול המועד	י"ח בתשרי חול המועד	י"ז בתשרי חול המועד	ט"ז בתשרי חול המועד	ט"ו בתשרי יום טוב ראשון
 	 	 	 	 	 	 	
	↓ סעודה 14		↓ סעודה 9			↓ סעודה 4	↓ סעודה 1

משימה 3

- עיינו בציר הזמן וכתבו במחברותיכם את מספר הסעודה שנאכל על פי רבי אליעזר ביום השלישי בצהריים.
- איזו סעודה חייבים לאכול על פי חכמים?

ג. חכמים אומרים: "אין לדבר קצבה" מה לומדים מכך?

1. לא חייבים לאכול בסוכה סעודות.

2. אפשר לאכול בסוכה כמה סעודות שרוצים.

3. חייבים לאכול בסוכה 14 סעודות.

אבא סיפר לי שפעם היו אוכלים רק שתי סעודות בלילה בכל יום, אחת בבוקר ואחת בערב, שתיהן עם לחם. אז אם הסוכה היא כמו הבית שלנו, צריך לאכול את הסעודות האלו בסוכה. כך בחשך שבה ימים אנו חייבים לאכול ארבע עשרה סעודות!

אבל אם בסוכה מתנהגים כמו בבית, אז בכלל לא חייבים לאכול. הרי גם בבית אין חובה לאכול, אפשר לאכול כמה סעודות שאנחנו רוצים!

משימה 4

עיינו במשנה ובטבלה.

מי מהילדים מסביר את הטעם לדעת רבי אליעזר? מי מסביר את הטעם לדעת חכמים?

מחלוקת שנייה - הדין כאשר אדם הפסיד את הסעודה הראשונה בסוכה

כפי שראינו, כל התנאים מסכימים שבלילה הראשון של החג חייבים לאכול בסוכה. רבי אליעזר וחכמים נחלקו האם מי שלא אכל בלילה הראשון בסוכה יכול להשלים סעודה זו או שאינו יכול.

מושגי תוכן

תשלומין

יש מצבים שבהם אדם שהפסיד מצווה מסוימת, יכול להשלים את המצווה בזמן אחר ולתקן את החסר. לדוגמה אדם ששכח להתפלל תפילה מסוימת, יכול להשלים את התפילה שהחסיר בכך שיתפלל פעמיים שמונה עשרה בזמן התפילה הבאה. התנאים במשנתנו נחלקו: האם אדם שלא אכל בליל יום טוב הראשון יכול להשלים סעודה זו בהמשך?

משימה 5

למה הכוונה במילה "תשלומין"? העתיקו את התשובה הנכונה למחברותיכם.

1. לשלם
2. להשלים
3. לעשות שלום

משימה 6

כ"ב בתשרי יום טוב אחרון (שמיני עצרת)	כ"א בתשרי חול המועד	כ' בתשרי חול המועד	י"ט בתשרי חול המועד	י"ח בתשרי חול המועד	י"ז בתשרי חול המועד	ט"ז בתשרי חול המועד	ט"ו בתשרי יום טוב ראשון
 	 	 	 	 	 	 	
↓ סעודה 14			↓ סעודה 9			↓ סעודה 4	↓ סעודה 1

- א. עיינו בציר הזמן וכתבו במחברותיכם את התאריך של היום שבו ניתן להשלים את הסעודה **שלא אכלו** בליל יום טוב הראשון, לפי שיטת רבי אליעזר.
- ב. העתיקו למחברותיכם והשלימו את דעת **חכמים**. היעזרו בתרמילון.
מי שלא _____ בליל יום טוב _____ את סעודת החג, אינו יכול _____ את הסעודה בזמן אחר.
_____ של המצווה הזו אינו ניתן להשלמה.

תרמילון: **להשלים** **הראשון** **החיסרון** **אכל**

משימה 7

חכמים נתנו טעם לדבריהם מהפסוק: 'מצוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להימנות'.

- א. הסתכלו במשנה: מאיזה ספר בתנ"ך לקוח הפסוק? כתבו את שם הספר, הפרק והפסוק.
- ב. היעזרו בביאורי המילים למשנה (הצבועים בצבע) והסבירו את הפסוק.

אוי, גס לי קרה פערס שהחמצתי מצווה ולא יכולתי להשלים אותה. בכל שבת אני הולך עס אבא לבית הכנסת ושומע את הקריאה בתורה, אך השבת כשאבא קרא לי, איחרתי לבוא כי רציתי להחשיך לשחק. כשהשתי לבסוף, כבר היה מאוחר מדי - השתי לאחר הקריאה.

באותה חבל, יש דברים שאי אפשר להשלים. יש מצוות שאפשר להשלים ויש כאלו שלא. אם למשל אדם עני בא לבקש צדקה ולא נתנו לו, אחר כך נוכל להתחרט, לשפת אוליו ולתת לו את הצדקה. אבל קריאה בתורה - אם חפסידיס אי אפשר להשלים, הרי לא יוציאו ספר תורה בחיובך פסבילך...

משימה 8

כתבו מצווה נוספת שלא ניתן להשלים אם לא קיימתם אותה בזמן.
מה כדאי לעשות כדי שלא לפספס מצוות?

חשוב לי לזכור

1. כמה סעודות חייבים לאכול בסוכה לפי רבי אליעזר וכמה לפי חכמים?
2. מהי הסעודה היחידה שחייבים לאכול בסוכה לפי חכמים?
3. כיצד ינהג לפי רבי אליעזר מי שהפסיד את סעודת הלילה הראשון בסוכה?